

Tuberkuloosi ja raskaus

Tuberkuloosiin sairastuminen raskauden aikana tai synnytyksen jälkeen on Suomessa harvinaista johtuen Suomen hyvästä tuberkuloositilanteesta. Sairastumisriski on suurentunut äideillä, jotka ovat syntyneet tai oleskelleet pitkään tai toistuvasti maissa, joissa on tuberkuloosia paljon. Myös Suomessa tuberkuloosille altistuneilla äideillä on kohonnut riski. Jos tiedät kuuluneesi tuberkuloosia sairastaneen henkilön lähipiiriin tai olet altistunut työssäsi tuberkuloosille, kerro siitä äitiysneuvolassa.

Raskauden aikana elimistön puolustusjärjestelmässä tapahtuu muutoksia, jotka voivat herättää uinuvan tuberkuloosi-infektion (latentti tuberkuloosi-infektio). Tällöin henkilö sairastuu. Riski on suurentunut vielä puolen vuoden ajan synnytyksen jälkeen. Yksilöllistä sairastumisriskiä on mahdoton tarkasti arvioida, siihen vaikuttavat monet seikat. Latentti tuberkuloosi-infektio ei aiheuta mitään oireita, eikä se näy tavallisissa verikokeissa.

Tuberkuloosin oireita voi olla vaikea havaita raskauden aikana, koska raskauden aiheuttamat fysiologiset muutokset ovat samankaltaisia (väsymys, alkuraskaudessa laihtuminen, loppuraskaudessa hikoilu ja rasitushengenahdistus). Onkin hyvin tavallista, että raskauden aikana tuberkuloosidiagnoosi näistä syistä viivästy. Hoitamaton tuberkuloosi on uhka äidin ja sikiön hyvinvoinnille. Hoitamattomaan raskauden aikaiseen aktiiviseen tuberkuloosiin liittyy kaksinkertainen ennenaikaisen synnytyksen ja sikiön alipainoisuuden riski. Jos synnyttämään tuleva nainen sairastaa keuhkotuberkuloosia, ovat oman lapsen lisäksi myös muut vastasyntyneet riskissä saada tartunnan ja sairastua. Vastasyntyneelle tuberkuloosi on hengenvaarallinen sairaus.

Riskissä olevilta äideiltä selvitetään neuvolassa valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti aktiivista tuberkuloosia kysymällä mahdollisia tuberkuloosin oireita (pitkittynyt yskä, yskökset, limaisuus, poikkeuksellinen väsymys, voimakas yöhikoilu, ruokahaluttomuus, laihtuminen, epäselvä kuumeilu). Jos oireita on, järjestetään jatkotutkimukset sairaalassa viivyttämättä. Jos äiti on oireeton, kehoitetaan häntä käymään vapaaehtoisessa keuhkojen röntgenkuvauksessa viimeisen raskauskolmanneksen aikana, viimeistään kuukausi ennen laskettua aikaa.

Keuhkokuva on hyvä ja turvallinen keuhkotuberkuloosin toteamisen menetelmä. Keuhkojen röntgenkuvauksen säderasitus aiheuttaa usein perusteetonta huolta. Raskauden aikana oireettoman äidin seulontakeuhkokuva otetaan aina sikiö suojaten, viimeisen raskauskolmanneksen aikana. Nykyaikaisen, digitaalisen keuhkokuvan (kaksi kuvaa) säderasitus äidille vastaa säteilymäärää, jonka jokainen saa luonnollisesta taustasäteilystä noin viiden vuorokauden kuluessa (0,025 mSv). Sikiön säderasitus on tätäkin huomattavasti pienempi.